

Examenul de bacalaureat național 2020

**Proba E. d)
Filosofie**

Test 2

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÊTEL

(30 pont)

Írjátok a vizsgalapra mindegyik helyzet esetében a helyes válasznak megfelelő betűt. Csak egyetlen helyes válaszlehetőség létezik.

1. Immanuel Kant az alábbi etika képviselője:
 - a. liberális
 - b. deontologikus
 - c. utilitarista
 - d. hedonista
2. Arisztotelész felfogásában a moralitás azokra a jó cselekedetekre vonatkozik, amelyek:
 - a. erény szerintiek
 - b. hajlamból valók
 - c. kellemesek és hasznosak
 - d. kötelességből megtettek
3. Az ENSZ Közgyűlése által 1948. december 10-én elfogadott dokumentum neve:
 - a. Magna Charta Libertatum
 - b. Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata
 - c. Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata
 - d. Hammurapi törvénykönyve
4. Az Immanuel Kant által megfogalmazott kategorikus imperatívusz feltételezi, hogy cselekedeted *olyan maximához alkalmazkodjon, amelyről egyszersmind akarhatod, hogy váljon*:
 - a. az értelem törvényévé
 - b. az élvezet törvényévé
 - c. a gondolkodás törvényévé
 - d. egyetemes törvénnyé
5. A politikai legitimitás jelentése:
 - a. a cselekedetek elfogadása a társadalomban lévő erkölcsi törvények alapján
 - b. engedély arra, hogy a hatalom kénye-kedve szerint kormányozzon
 - c. egyezség, amely alapján a vezetőket elfogadják és elismerik azok, akiket vezetnek
 - d. az a mód, ahogy a kisebbségek tiszteletben tartják a törvényeket

6. Az *emberek jogai* fogalmán a következőt értjük:
- a. jogok és felhatalmazások együttese, amelyekkel külön vagy csoportosan rendelkeznek az egyének az állammal szemben
 - b. a gazdasági, politikai és társadalmi döntések meghozatalakor tanúsított felelősség
 - c. olyan szerződés, amely által az emberek lemondanak bizonyos jogaikról, hogy jobban gyakorolhassák más jogaikat
 - d. annak elismerése, ami törvényesen jár mindenkinek a javak elosztásának folyamatában
7. Az ember sajátossága abban is tetten érhető, hogy ő morális lény, azaz olyan lény, aki:
- a. érzékek által vezérelt
 - b. képes választani jó és rossz között
 - c. használja az artikulált nyelvezetet
 - d. eszközöket készít
8. A tan, amely szerint egy kijelentés csak akkor igaz, ha összeegyeztethetőnek bizonyul az adott időben elfogadott igaz kijelentések összességével, az alábbi igazságelméletet jellemzi:
- a. hasznosság
 - b. korrespondencia
 - c. koherencia
 - d. konszenzus
9. J.S. Mill, mint egy hedonista etikai felfogás képviselője, elfogadja:
- a. hogy, a boldogság, mint erény szerinti tevékenység, a helyes mértéket megtartó cselekedetekben rejlik
 - b. az értékek mennyiségi és minőségi különbségét, és elégségesnek tartja az erényt a boldogság eléréséhez
 - c. hogy, a boldogság, mint erény szerinti tevékenység, a kötelesség szerinti cselekedetekben rejlik
 - d. az élvezetek minőségi és mennyiségi különbségét, a szellemi élvezeteket tartva magasabb rendűeknek
10. A negatív jogok abban különböznek a pozitív jogoktól, hogy:
- a. egy adott térségre jellemző érték- és viselkedési rendszert képviselnek
 - b. biztosításukhoz az állami beavatkozásnak minél nagyobbnak kell lennie
 - c. a közösség vagy kormányzat kezdeményezéseit és intézkedéseit jelentik
 - d. biztosításukhoz az állami beavatkozásnak minél kisebbnek kell lennie

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban az ismeretelméletre jellemző fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó igaz állítások. Írjátok a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását.

a. Hasznosságként felfogott igazság	1. Valamely nézet igazsága más igaznak tartott nézetekkel való megfelelése alapján állapítható meg
b. Korrespondenciaként felfogott igazság	2. Arisztotelész gondolata fejezi ki: „azt mondani, hogy van, arról, ami van, és hogy nincs, arról, ami nincs”
c. Koherenciaként felfogott igazság	3. A következő kérdésen alapszik: milyen következménye van egy személy számára, ha egy gondolat igaz
d. Tévedés	4. Úgy határozható meg, mint az igazság hiánya
	5. Független a tapasztalattól, valamint szükségszerű és általános jellege van

16 pont

B. Érveljetek megközelítőleg tíz sorban a liberalizmus mellett vagy ellen.

8 pont

C. Szerkesszetek egy példát, amelyben kiemelitek annak a szerepét/fontosságát ahogyan egy tevékenységgel érvényességet szerzünk egy gondolatnak.

6 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

Ha az emberiség egyetlen ember kivételével azonos véleményen volna, még akkor sem lenne joga ezt az embert elhallgattatni, ahogy annak sem lenne joga, ha hatalma volna is rá, az emberiséget elhallgattatni.

(J. S. Mill, *A szabadságról*)

Válaszoljatok az alábbi kérelmekre

1. Nevezzétek meg a szabadság két jellegzetességét.

4 pont

2. Filozófiai értelmükben használva a fogalmakat, emeljetek ki körülbelül fél oldalnyi terjedelemben egy összefüggést az *egyéni szabadság* és a *felelősség* fogalmai között.

10 pont

3. Fogalmazzatok meg személyes véleményeteket a szövegben szereplő filozófiai felfogás időszerűségére vonatkozóan!

4 pont

B. Tudva, hogy az alkalmazott etika reakcióként jelent meg az erkölcsi elméletekre:

1. Nevezzétek meg az alkalmazott etika két jellegzetességét.

6 pont

2. Szemléltessétek egy konkrét példával, azt a módot, ahogyan az eutanázia gyakorlata konfliktusba kerülhet a moralitással.

6 pont

Proba scrisa la Filosofie